

ADRODDIAD YMGYNGHORI

ATODIAD 2

1.0 PWRPAS YR ADRODDIAD YMGYNGHORI

Paratowyd yr adroddiad hwn yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion Llywodraeth Cymru, dogfen statudol 011/2018. Ei bwrpas yw llywio canlyniad yr Ymgynghoriad Cyhoeddus ar y cynnig i greu Canolfan Adnoddau Dysgu Cyfrwng Cymraeg (LRB) yn Ysgol Gymraeg Rhyd Y Grug.

Cynhaliwyd cyfnod ymgynghori o chwe wythnos o'r cyfnod o ddydd Llun 22 Ebrill, 2024 i ddydd Sul 02 Mehefin, 2024 rhwng yr holl randdeiliaid a phartïon â diddordeb a restrir.

2.0 Y CYNNIG

Mae'r Cyngor yn cynnig sefydlu Canolfan Adnoddau Dysgu Cyfrwng Cymraeg 12 lle generig i ddisgyblion yn y Dosbarth Derbyn i Flwyddyn 6 sydd ag anghenion dysgu ychwanegol, i'w lleoli yn Ysgol Gymraeg Rhyd Y Grug.

Bydd yr LRB yn darparu ar gyfer disgyblion ag ADY sydd angen lleoliad dosbarth arbenigol ac yn darparu ar gyfer ystod o wahanol anghenion, gan gynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i ASD, Cymhleth a SEBD. Bydd y dosbarth yn cynnig opsiynau lleoliad tymor byr a hirdymor yn unol ag anghenion y disgybl.

Bydd yr LRB yn cael ei sefydlu yn y gofod a nodwyd yn Ysgol Gymraeg Rhyd Y Grug o fis Medi 2025 a bydd yn darparu ar gyfer disgyblion ag ADY y mae eu rhieni/gofalwyr wedi ceisio addysg cyfrwng Cymraeg ar eu cyfer, o bob rhan o'r Fwrdeistref Sirol gyfan.

Mae rhagor o fanylion am y cynnig a'r rhesymeg y tu ôl iddo wedi'u hamlinellu'n llawn yn y Ddogfen Ymgynghori sydd wedi'i chyhoeddi.

<https://www.merthyr.gov.uk/lrbconsultation>

3.0 GYDA PHWY WNAETHON NI YMGYNGHORI?

Anfonwyd copi o'r Ddogfen Ymgynghori, sy'n amlinellu'r cynnig llawn, at y rhanddeiliaid canlynol:-

- Rhieni, gofalwyr, aelodau staff a llywodraethwyr
- AGGCC
- Menter Iaith
- Fforwm Cymraeg mewn Addysg
- Gwasanaethau Addysg ar y Cyd Consortiwm Canolbarth y De

- Estyn
- Ysgolion cyfagos
- Ysgolion o fewn yr ALI eisoes yn cynnal LRB
- Gweinidogion Llywodraeth Cymru
- Aelodau'r Cynulliad / Aelodau Seneddol / Regional Assembly Members
- Cynghorwyr Lleol
- Comisiynydd y Gymraeg
- Rhieni dros Addysg Gymraeg (RhAG)
- Mudiad Meithrin
- Ysgol Gymraeg Santes Tudful
- Ysgol Gyfun Gymraeg Rhydywaun
- Undebau Llafur
- Cyfarwyddwr Addysg yr Esgobaeth
- Adran Drafnidiaeth Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful
- Cymdeithas Genedlaethol Awtistiaeth

Gwahoddwyd rhieni/gofalwyr, llywodraethwyr a staff ysgolion i fynychu digwyddiadau ymgynghori lle byddent yn cael cyfle i ofyn cwestiynau a dysgu mwy am y cynnig.

Fel rhan o hyn, cynhaliwyd tri digwyddiad ymgynghori galw heibio, dau yn Ysgol Gymraeg Rhyd Y Grug ac un yn Ysgol Gynradd Gymraeg Santes Tudful fel a ganlyn:-

Dyddiad	Amser	Lleoliad
23 Ebrill 2024	15:30pm - 17:00pm	Ysgol Gymraeg Rhyd-y-Grug Aberfan Merthyr Tudful CF48 4NT
25 Ebrill 2024	15:10pm - 16:45pm	Ysgol Santes Tudful Heol Pantyffyn Mynydd Hare Twynyrodyn Merthyr Tudful CF47 0HU
02 Mai 2024	15:30pm - 17:00pm	Ysgol Gymraeg Rhyd-y-Grug Aberfan Merthyr Tudful CF48 4NT

Cynrychiolwyd y Cyngor ym mhob sesiwn gyda swyddogion o Gynllunio Lleoedd Ysgol, Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) a'r Gwasanaethau Eiddo yn bresennol.

Cynhaliwyd gweithdy ymgynghori gyda'r cynghorau ysgol yn y ddwy ysgol i gasglu barn disgyblion am y cynnig.

4.0 Y BROSES YMGYNGHORI

Anfonwyd dolen electronig at yr holl randdeiliaid a restrir i'r ddogfen Ymgynghori.

Cyfeiriwyd yr holl bartïon eraill a oedd â diddordeb at dudalennau gwefan CBSMT, lle'r oedd y ddogfen ymgynghori ar gael, ynghyd â holiadur i'w gwblhau.

Defnyddiwyd llwyfannau cyfryngau cymdeithasol hefyd i hyrwyddo'r Ymgynghoriad hwn.

5.0 CRYNODEB O'R YMATEBION I'R YMGYNGHORIAD

Dadansoddwyd ymatebion a dderbyniwyd drwy'r Arolwg Ar-lein i nodi barn a phryderon am y cynnig hwn ac fe'u crynhoir fel a ganlyn:-

Cafwyd cyfanswm o **69** o ymatebion. Gwnaethpwyd yr holl ymatebion ar holiadur ar-lein.

Gofynnwyd i'r ymatebwyr gytuno neu anghytuno â'r cynnig ac o'r 69 ymateb a dderbyniwyd, daeth y dadansoddiad canlynol i'r casgliad:

- **O blaid y cynnig - 63**
- **Yn erbyn y cynnig – 6**

Mae'r ymgynghoriad wedi arwain at 91% o'r ymatebwyr o blaid y cynnig.

Mae enghreifftiau o ymatebion cadarnhaol a dderbyniwyd yn ystod yr ymgynghoriad yn cynnwys: -

- *Bydd o fudd i blant ADY a phlant prif ffrwd gael canolfan adnoddau dysgu'*
- *"Fel siaradwr Cymraeg rhugl sy'n gweithio mewn LRB Saesneg, rwy'n teimlo ei bod yn bwysig rhoi cyfle i blant ag ADY ddysgu iaith arall. Dylai rhieni sy'n dymuno anfon eu plant gydag ADY i leoliad Cyfrwng Cymraeg allu gwneud hynny.*
- *'Bydd LRB Cymraeg cynhwysol a cyntaf yn ddatblygiad cadarnhaol ac yn gyfraniad i'r ysgol'*
- *'Mae'n gyfle gwych i blant ysgolion Cymru sydd ag anghenion dysgu ychwanegol gael uned LRB o fewn yr ysgol Gymraeg. Mae cael cymorth ychwanegol iddyn nhw yn hanfodol yn eu blynyddoedd addysgol'*

- *"Ar ôl cael plant ac wyrion yn mynd drwy ysgolion cyfrwng Cymraeg dwi wedi gweld bod angen help yn y Gymraeg i blant ag anghenion ychwanegol. Mae 'na ddiffyg help i'r plant yma yn yr iaith Gymraeg.'*
- *'Rwy'n cefnogi'r LRB ar gyfer Cyfrwng Cymraeg os mai Cymraeg yw iaith gyntaf y plentyn.'*
- *"Mae gan fy mhlentyn anghenion dysgu ychwanegol ac weithiau mae'n cael trafferth gyda'r ysgol. Dwi wedi bod yn trafod sut i dywydd byddai lle uned yn fwy addas iddi hi. Mae ganddi chwaer efaill yn yr ysgol sy'n ymdopi'n dda â'r ysgol hyd yn hyn a byddai'n hyfryd gallu eu cadw yn yr un ysgol a hefyd rhoi'r addysg sy'n gweddu orau i'w hanghenion.'*
- *"Rwy'n llwyr gefnogi'r cynnig. Pe byddai angen i'm plentyn fynychu LRB byth i dderbyn y gefnogaeth mewn addysg sydd ei hangen arni, rwy'n teimlo y byddai'n fwy na buddiol iddi gael yr un cyfleoedd gwerthfawr i ddysgu yn y Gymraeg â'i chyfoedion. Ar hyn o bryd byddai'n rhaid iddi golli ei manteision o addysg Gymraeg i symud i LRB Saesneg ei hiaith pe bai'r angen byth yn codi yn y dyfodol.'*
- *'Mae angen uned LRB cyfrwng Cymraeg ac o fudd mawr i anghenion addysgol pob dysgwr o bob gallu'*
- *'Fel rhiant i blentyn mewn ysgol cyfrwng Cymraeg, pe bai angen cymorth ADY cyfrwng Cymraeg, ni fyddai hyn yn bosibl ar hyn o bryd, bydd hyn yn caniatáu i hynny ddigwydd i deuluoedd y dyfodol'*
- *'Mae'n cyd-fynd â Deddf yr Iaith Gymraeg a Mesur y Gymraeg, heb sôn am y ddeddf cydraddoldeb. Rwy'n synnu'n fawr nad yw hyn ar waith yn unman yng Nghymru eto ac rwy'n credu y dylai Merthyr fod yn arwain arferion mor dda'*
- *"Rwy'n mawr obeithio y bydd hyn yn cael ei gymeradwyo, felly bydd fy mhlentyn yn gallu elwa ohono am o leiaf ei flwyddyn olaf yn yr ysgol."*
- *'Bydd yn adnodd anhygoel o fewn Rhyd Y Grug a fydd yn caniatáu i ddisgyblion ag anghenion ychwanegol integreiddio â disgyblion prif ffrwd tra'n gwella eu profiad dysgu a chymdeithasu. Mae angen y cyfleuster hwn ac ni allaf feddwl am unrhyw ysgol yn well i elwa o hyn.'*
- *"Mae'n hen bryd cael cefnogaeth fel hyn ac rwy'n gobeithio y bydd yn gwneud yr ysgol yn haws i blant fel fy un i yn y dyfodol."*
- *'Mae'n hanfodol bod y rhai sy'n dewis Addysg Cyfrwng Cymraeg i'w plant yn gallu cyrchu'r un systemau cymorth sydd ar gael mor rhwydd i'r rhai sy'n astudio mewn ysgolion cyfrwng Saesneg'.*

- *'Adnodd rhagorol. Cynnig ardderchog ar gyfer datblygu addysg cyfrwng Cymraeg'.*

Pryderon a godwyd yn ystod yr ymgynghoriad

Gellir crynhoi'r ychydig bryderon a godwyd yn yr adborth i ddau faes

- Cwestiwn ynglŷn â pham na allai lleoliad yr LRB fod yn Ysgol Santes Tudful yn lle Ysgol Rhyd Y Grug neu pam nad oes modd cael dau ddosbarth LRB Cyfrwng Cymraeg, un yn Ysgol Santes Tudful ac un yn Ysgol Rhyd Y Grug?
- Pryderon yn ymwneud â chyllidebau ysgolion yn cael eu cwtogi a staff yn colli swyddi yn yr ysgol, tra bod cyllid ychwanegol yn cael ei ganfod ar gyfer y dosbarth LRB.

Ymateb yr ALI

Mae'r cwestiynau / pryderon uchod wedi cael eu hystyried gan yr awdurdod lleol ac mae'r ymatebion canlynol yn cael eu darparu:

Pam bod LRB yn Ysgol Rhyd Y Grug yn hytrach nag Ysgol Santes Tudful? Pam ddim ym mhob ysgol?

Ni ddewiswyd Ysgol Santes Tudful fel lleoliad LRB Cyfrwng Cymraeg oherwydd pan oedd y cwmpasu'n cael ei wneud i sicrhau'r cyllid grant cyfalaf angenrheidiol, ychydig iawn o leoedd gwag oedd gan Ysgol Santes Tudful a ragamcanwyd dros y tymor canolig i'r tymor hir, tra bod gan Ysgol Rhyd Y Grug ganran uwch o leoedd gwag, gyda chyfle i ddatblygu rhannau presennol o'r ysgol fel dosbarth LRB.

Felly dewiswyd Ysgol Rhyd y Grug fel cyrchfan yr LRB Cyfrwng Cymraeg fel rhan o brosiect mwy yn cynnwys gwaith cyfalaf i gynyddu capasiti'r ysgol, ac roedd cyfle i gael mynediad at gyllid grant cyfalaf LIC i wneud y gwaith angenrheidiol i greu darpariaeth addas ar gyfer LRB fel rhan o'r prosiect hwn.

Bydd agor LRB Cyfrwng Cymraeg 12 lle ym mis Medi 2025 yn golygu bod tua 9% o'r holl leoedd LRB mewn ysgolion cynradd yn cael eu rhoi mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg. Ar hyn o bryd mae disgyblion cyfrwng Cymraeg yn cyfrif am oddeutu 12.5% o gyfanswm y garfan o ddisgyblion mewn addysg gynradd yn yr awdurdod lleol, sy'n awgrymu y gallai fod lle i dyfu darpariaeth LRB ymhellach yn y dyfodol.

Ar hyn o bryd nid oes darpariaeth LRB o gwbl yn yr ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg yn y fwrdeistref sirol, ac er bod gwaith yn mynd rhagddo gydag ysgolion Cyfrwng Cymraeg i nodi disgyblion ag ADY a allai fod mewn sefyllfa briodol mewn LRB o fis Medi 2025, bydd yn cymryd amser i lefel sylfaenol o alw gael ei sefydlu.

Gellir ystyried dosbarthiadau LRB ychwanegol mewn lleoliadau amgen unwaith y bydd y dosbarth cyntaf wedi'i sefydlu ac mae'r galw'n hysbys. Byddai unrhyw

gynigion dilynol ar gyfer dosbarth LRB ychwanegol hefyd yn ei gwneud yn ofynnol cynnal ymgynghoriad statudol.

Dylid nodi bod pob dosbarth LRB yn costio tua £130k y flwyddyn i'r Cyngor a byddai'n rhaid sicrhau cyllid ychwanegol i weithredu ail ddosbarth LRB Cyfrwng Cymraeg.

Pam fod swyddi staff ysgolion yn cael eu torri pan fydd angen mwy o staff i weithio yn yr LRB newydd?

Cafodd cyllidebau ysgolion eu torri ar draws y Fwrdeistref Sirol yn 2023/24 a 2024/25 fel rhan o'r angen i ddod o hyd i arbedion effeithlonrwydd ar draws y Cyngor a gosod cyllideb gytbwys. O ganlyniad i hyn, mae ysgolion unigol wedi gorfod gwneud penderfyniadau anodd ynghylch dod â chontractau dros dro i ben ac mewn rhai achosion yn chwilio am wirfoddolwyr ar gyfer diswyddo a/neu ymddeoliad cynnar. Mae'r gyllideb sydd ar gael i redeg yr LRB newydd wedi'i chymeradwyo gan y Cyngor wrth iddo fynd i'r afael â'r diffyg ecwiti yn y ddarpariaeth addysg bresennol ar draws y Fwrdeistref Sirol. Bydd y gyllideb hon yn cael ei dyrannu i Ysgol Rhyd Y Grug o fis Medi 2025 a bydd yn galluogi'r ysgol i redeg y dosbarth heb effeithio ar gyllideb bresennol yr ysgol.

6.0 SYLWADAU GAN BLANT A PHOBL IFANC

Trefnwyd gweithdai ymgynghori gyda'r Cyngor Ysgol i gasglu eu barn am y Cynnig. Roedd y disgyblion yn awyddus i ofyn cwestiynau gydag enghreifftiau fel:-

'Mae'n dda gan mai hwn fydd y cyntaf ym Merthyr'
'Rwy'n credu ei fod yn syniad da.'
'Dwi'n hoffi'r syniad o'r stafell synhwyraidd / therapi'
'Faint o arian fydd yn costio?'
'Pa fath o blant fydd yn dod yno?'
'Pa athrawon fydd yn eu dysgu nhw?'
'A fydd plant â syndrom Down?'

7.0 BARN ESTYN (AROLYGIAETH ADDYSG A HYFFORDDIANT EI FAWRHYDI YNG NGHYMRU) O'R CYNNIG HWN.

Mae Estyn wedi darparu'r ymateb canlynol i'r broses ymgynghori hon:

O dan delerau Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a'r Cod cysylltiedig, mae'n ofynnol i gynigwyr anfon dogfennau ymgynghori at Estyn. Fodd bynnag, nid yw Estyn yn gorff y mae'n ofynnol iddo weithredu yn unol â'r Cod ac nid yw'r Ddeddf yn gosod unrhyw ofynion statudol ar Estyn mewn perthynas â materion trefniadaeth ysgolion. Felly, fel corff sy'n cael ei ymgynghori, bydd Estyn yn rhoi eu barn ar rinweddau cyffredinol cynigion trefniadaeth ysgolion yn unig.

Mae Estyn wedi ystyried agweddau addysgol y cynnig ac wedi cynhyrchu'r ymateb canlynol i'r wybodaeth a ddarparwyd gan y cynigydd.

Y cynnig yw sefydlu canolfan adnoddau dysgu cyfrwng Cymraeg yn Ysgol Gymraeg Rhyd Y Grug.

Crynodeb/Casgliad

Mae Estyn o'r farn bod y cynnig yn debygol o wella safon y ddarpariaeth addysg yn yr ardal.

Disgrifiad a manteision

Mae'r awdurdod lleol wedi nodi rhesymeg glir a manwl dros ei gynnig. Ar hyn o bryd nid oes darpariaeth o'r fath Canolfan Adnoddau Dysgu (LRB) yn yr ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg. Fodd bynnag, o ystyried bod disgyblion cyfrwng Cymraeg yn cyfrif am oddeutu 12.5% o gyfanswm y garfan o ddisgyblion mewn addysg gynradd yn yr awdurdod lleol, byddai'n rhesymol disgwyl bod cyflenwad pro-rata o leoedd LRB ar gyfer disgyblion cyfrwng Cymraeg ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY). Mae Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg yr awdurdod lleol (WESP) 2022-2032 yn nodi'r nod o sefydlu LRB cyfrwng Cymraeg mewn ysgol gynradd brif ffrwd er mwyn cynyddu a gwella'r ddarpariaeth ADY o fewn ysgolion cyfrwng Cymraeg a darparu cynnig teg o addysg i blant a phobl ifanc a chyhoeddus Merthyr Tudful a allai ddymuno cael mynediad i addysg cyfrwng Cymraeg. Byddai hyn yn cefnogi twf mewn addysg gynradd cyfrwng Cymraeg, gan gefnogi WESP y Cyngor.

Mae'r awdurdod lleol yn darparu disgrifiad clir o'r cynnig ac amserlen ragamcanol ar gyfer gweithdrefnau statudol. Mae'r Cyngor yn cynnig sefydlu LRB cyfrwng Cymraeg 12 lle generig ar gyfer disgyblion rhwng Derbyn a Blwyddyn 6 sydd ag anghenion dysgu ychwanegol, i'w leoli yn Ysgol Gymraeg Rhyd Y Grug. Bydd yr LRB yn darparu ar gyfer disgyblion ag ADY sydd angen lleoliad dosbarth arbenigol ac yn darparu ar gyfer ystod o wahanol anghenion, gan gynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i Anhwylder y Sbectrwm Awtistig (ASD) a Chymhleth. Bydd y dosbarth yn cynnig opsiynau lleoliad tymor byr a hirdymor yn unol ag anghenion y disgybl.

Mae'r awdurdod lleol yn nodi'n glir ac yn deg y buddion a'r anfanteision disgwyledig o'i gymharu â'r status quo. Er enghraifft, nododd y bydd rhai disgyblion sy'n defnyddio'r ganolfan yn dod o bob rhan o'r grŵp oedran cyfnod cynradd. I gefnogi hyn ymhellach, mae wedi nodi'n glir yn y cynnig y bydd cyfluniad newydd yr LRB yn cynnwys dau ystafell ddosbarth gydag ystafelloedd tawel/ymneilltuo cyfatebol yn

ogystal â man dysgu allanol canopied i ddisgyblion. Bydd hyn yn sicrhau'r hyblygrwydd mwyaf posibl i ddiwallu anghenion disgyblion yn ogystal â diogelu'r cyfleusterau yn y dyfodol. Mae manteision y cynnig yn fanwl ac yn mynd i'r afael â'r angen i sefydlu LRB cyfrwng Cymraeg i ddarparu cynnig teg i ddisgyblion ag ADY.

Mae'r awdurdod lleol yn nodi'n briodol y risgiau posibl sy'n gysylltiedig â'r cynnig os oes galw isel neu uchel am leoedd. Mae ffactorau lliniaru clir wedi'u nodi am alw isel am leoedd ac mae gwaith yn mynd rhagddo ar hyn o bryd gydag ysgolion cyfrwng Cymraeg i nodi disgyblion posibl a allai fod ag ADY ac a fyddai'n elwa o gael mynediad i le LRB o fis Medi 2025. Yn ogystal, mae'r cynigydd wedi nodi y gallai fod risg bosibl o alw mawr am leoedd. Fodd bynnag, nid oes unrhyw fanylion pellach yn y cynnig ar ba opsiynau fyddai ar gael i gynyddu'r ddarpariaeth a ble. Mae'r cynnig ond yn nodi y bydd yr awdurdod lleol yn adolygu'r galw ac yn asesu cyfleoedd eraill lle bo hynny'n briodol.

Nid yw'r awdurdod lleol yn nodi dewisiadau addas eraill i'w gynnig. Maent yn nodi eu bod wedi sicrhau cyllid grant Cyfalaf cyfrwng Cymraeg gan Lywodraeth Cymru (LIC) i ehangu maint gallu'r Ysgol Gymraeg Rhyd Y Grug i 329 gan gynyddu'r nifer derbyn i 47, a gwneud yr ysgol yn 1.5 dosbarth mynediad, er mwyn cynyddu'r cyflenwad o leoedd cynradd cyfrwng Cymraeg yn gyffredinol. Fel rhan o'r prosiect grant Cyfalaf cyfrwng Cymraeg, maent wedi sicrhau cyllid i ddatblygu ystafell ddosbarth LRB yn yr ysgol. Nid oes manylion am ddewisiadau amgen addas, er enghraifft, Ysgol Gynradd Gymraeg Santes Tudful (yr unig ysgol cyfrwng Cymraeg arall yn yr awdurdod lleol). Nid oes unrhyw fanylion yn y cynnig fel pam eu bod wedi eu diystyru.

Mae'r cynigydd wedi ystyried yn briodol effaith y cynnig ar drefniadau teithio dysgwyr. O dan y cynigion hyn nid oes unrhyw gynlluniau i newid polisi'r cyngor ar gludo plant i ac oddi yno. Darperir cludiant o'r cartref i'r ysgol ar gyfer plant y mae'r Panel ADY yn ei ddyrannu iddynt yn yr LRB os yw'r pellter o'r cartref i'r ysgol o leiaf 2 filltir, neu os yw'r pellter o'r cartref i'r ysgol yn llai na 2 filltir ond mae'r disgybl wedi cael ei asesu gan banel ADY fel pe na bai'n gallu cerdded i'r ysgol oherwydd ei ADY. anabledd a/neu gyflwr meddygol.

Mae'r cynnig yn dangos dadansoddiad priodol dros amser o lefydd gwag yn Ysgol Gymraeg Rhyd Y Grug lle bydd yr LRB Cymraeg wedi'i leoli. Mae'r nifer a ragwelir ar ddata rôl yn lleihau dros amser. Fodd bynnag, mae'r cynnig yn nodi y bydd cydleoli Cylch Meithrin ar safle'r ysgol yn helpu i gefnogi'r galw ychwanegol am leoedd meithrin ac addysg gynradd, gan ei helpu i dyfu yn y tymor canolig i'r tymor hir. Yn ogystal, gan fod yr awdurdod lleol wedi sicrhau cyllid grant cyfalaf cyfrwng Cymraeg i gynyddu nifer derbyn yr ysgol, mae'n ymddangos y bydd y lleoedd gwag hyn yn lleihau wrth i'r twf ar gyfer lleoedd cynradd cyfrwng Cymraeg gynyddu yn gyffredinol.

Mae'r cynnig yn ystyried effaith y cynigion ar ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg o fewn yr awdurdod lleol ac i ba raddau y mae'r cynnig yn cefnogi'r targedau yn WESP yr awdurdod lleol. Mae'n nodi bod sefydlu darpariaeth ADY arbenigol drwy gyfrwng y Gymraeg yn flaenoriaeth i'r Cyngor, fel yr adlewyrchir yn WESP 2022-2032 10 mlynedd cyfredol.

Mae'r cynnig yn nodi costau ariannol y cynnig ac yn amcangyfrif cost sefydlu dosbarth LRB Cymreig. Mae'r awdurdod lleol yn nodi, fel rhan o'r prosiect grant Cyfalaf cyfrwng Cymraeg, eu bod wedi sicrhau'r cyllid i ddatblygu ystafell ddosbarth LRB yn yr ysgol. Mae'r cyllid refeniw sydd ei angen i gynnal dosbarth LRB wedi cael ei adolygu'n ddiweddar gan y Fforwm Cyllideb Ysgolion mewn ymgynghoriad â Phenaethiaid pob dosbarth LRB ar draws yr ALI yn ddiweddar. Yn dilyn yr adolygiad hwn cymeradwyodd y Cyngor gynnydd i ariannu dosbarthiadau LRB o fis Ebrill 2024. Mae'r gyllideb ofynnol i ariannu'r dosbarth LRB cyfrwng Cymraeg yn Ysgol Gymraeg Rhyd Y Grug wedi ei sicrhau o fewn cyllideb refeniw'r Cyngor.

Agweddau addysgol ar y cynnig

Mae'r cynnig yn nodi'n fanwl ganlyniadau'r arolygiad diweddaraf gan Estyn o Ysgol Gymraeg Rhyd Y Grug ac yn defnyddio data PLASC i dynnu sylw at nifer y disgyblion ADY yn yr ysgol dros y pedair blynedd diwethaf. Fodd bynnag, nid yw'n cynnwys data ADY disgyblion Ysgol Gynradd Gymraeg Santes Tudful, a fyddai'n cael y cyfle i gael mynediad i'r ddarpariaeth ADY arbenigol drwy gyfrwng y Gymraeg yn Ysgol Gymraeg Rhyd Y Grug.

Mae'r awdurdod lleol yn ystyried yn briodol effaith y cynigion ar ansawdd a safonau addysg, gan gynnwys safonau disgyblion, lles, profiadau addysgu a dysgu, cymorth gofal ac arweiniad ac arweinyddiaeth a rheolaeth. Er enghraifft, bydd y cynnig yn nodi ansawdd yr addysg yn yr LRB yn cael ei wella oherwydd arbenigedd y staff arbenigol sy'n gweithio o fewn y ddarpariaeth, a ddylai wella canlyniadau i ddisgyblion trwy wahaniaethu ac addasu'r cwricwlwm. Dylai'r cynnig arwain at well profiadau addysgu a dysgu drwy ddarparu amgylchedd dosbarth bach i ddisgyblion gyda chymhareb oedolion i ddisgyblion uchel sy'n darparu darpariaeth fwy hyblyg ac ymatebol i ddiwallu eu hanghenion. Dylai'r LRB roi cyfleoedd i ddisgyblion integreiddio i ddosbarthiadau prif ffrwd pan fo'n bosibl. Bydd hefyd yn anelu at ddarparu cwricwlwm eang, cytbwys a pherthnasol i ddysgwyr, tra hefyd yn diwallu eu hanghenion eithriadol mewn modd mor gynhwysol â phosibl.

Mae'r cynnig yn cynnwys cymysgu disgyblion â gwahanol gategoriâu o angen o fewn yr LRB cyfrwng Cymraeg generig. Nododd yr awdurdod lleol anfantais gwahanol grwpiau oedran sy'n defnyddio'r ganolfan ond nid oedd yn nodi heriau disgyblion â gwahanol gategoriâu o angen yn defnyddio'r sylfaen adnoddau. Fodd bynnag, mae'r cynnig yn tynnu sylw at yn glir y bydd cyfluniad yr LRB yn cynnwys dau ystafell ddosbarth gydag ystafelloedd tawel/egwyl cyfatebol, mannau dysgu y tu allan, toiled hygyrch, ystafell hylendid ac ystafell synhwyrdd. Felly, mae'n ymddangos bod y cyfleusterau'n hyblyg er mwyn gallu diwallu anghenion y disgyblion.

Mae'r cynigydd wedi ystyried yn dda sut y bydd yr LRB yn rheoli rhyngweithiadau disgyblion â'u cyfoedion yn y lleoliad prif ffrwd. Bydd yr LRB yn cael ei integreiddio'n llawn â'r ddarpariaeth brif ffrwd yn Ysgol Gymraeg Rhyd Y Grug, gan ddarparu amgylchedd priodol lle gall disgyblion ddatblygu a ffynnu ymhlith eu cyfoedion a chael mynediad mwy a chefnogaeth i'r cwricwlwm prif ffrwd, lle bo hynny'n briodol. Ethos yr LRB yw darparu cymorth arbenigol i'r disgybl unigol yn seiliedig ar lefel ei

angen, gyda'r bwriad, mewn rhai achosion, ailintegreiddio'r unigolyn yn ôl i ddosbarth prif ffrwd lle bo hynny'n briodol. Fodd bynnag, nid oes unrhyw fanylion yn y cynnig ar sut y bydd yr awdurdod lleol yn rheoli integreiddio disgyblion o Ysgol Gynradd Gymraeg Santes Tudful fel rhan o'r broses hon a gallai hyn gael effaith negyddol ar eu lles.

Mae'r adeilad arfaethedig yn diwallu anghenion synhwyrdd a chymdeithasol y disgyblion drwy gynnwys ystafell synhwyrdd a mannau tawel/ymneilltuol. Bydd gan bob dosbarth hefyd le dysgu allanol canopied ar gyfer disgyblion. Fodd bynnag, nid oes sôn yn y cynnig ynglŷn â sut y bydd y goleuo a'r acwsteg yn darparu ar gyfer anghenion y disgyblion ac yn addasu iddynt. Yn ogystal, mae lleoliad yr LRB newydd wrth ymyl yr ystafell gynnal a chadw a gallai hyn gael effaith andwyol ar y disgyblion.

Byddai'r cynnig yn sicrhau cyn lleied o darfu ar ddysgwyr gan y bydd yr awdurdod lleol yn cefnogi'r ysgol i recriwtio staff addysgu a chymorth priodol yn barod ar gyfer Medi 2025 a bydd hyn yn sicrhau y gellir hwyluso unrhyw drosglwyddiad disgyblion yn effeithiol.

Mae'r cynnig yn dangos sut y bydd yr awdurdod lleol yn sicrhau bod gan bob aelod o staff yr ysgol ddealltwriaeth o ofynion dysgu plant ag ADY a'u sgiliau, yn bennaf drwy raglen o ddatblygiad proffesiynol parhaus a, lle bo'n briodol, gyfleoedd i achredu gyda chymwysterau a gydnabyddir yn genedlaethol.

Ymateb ALI

Mewn perthynas â'r pwyntiau a godwyd gan nodi nad oes unrhyw wybodaeth wedi'i darparu ynghylch pam y gostyngwyd Ysgol Santes Tudful fel lleoliad LRB Cyfrwng Cymraeg, cyfeirir at yr ymateb i'r ALI i'r adborth ymgynghori yn adran 5 uchod sy'n darparu'r rhesymeg hon.

O ran yr opsiynau i gynyddu'r ddarpariaeth LRB pe bai'n mynnu gwarant hyn, yna byddai'r opsiynau'n cael eu hystyried yn Ysgol Santes Tudful, yn amodol ar amcanestyniadau disgyblion wedi'u diweddarau dros y tymor hir, ac o bosibl yn Ysgol Rhyd Y Grug os oes cynigion yn y dyfodol i ehangu'r ysgol ymhellach i gefnogi nod WESP y Cyngor yw cynyddu nifer y dysgwyr oed cynradd sy'n cael mynediad i addysg Cyfrwng Cymraeg.

O ran absenoldeb data ADY ar gyfer disgyblion YST, mae hyn wedi'i ddarparu isod.

Manylion PLASC	2020	2021	2022	2023	2024
Nifer. Gweithred Ysgol	15	9	9	3	4
Nifer. Gweithredu Ysgol+	17	4	10	6	7

% ADY	7.3%	3.2%	4.7%	3.0%	3.3%
% ALN Disgyblion gydag CDU			0.0%	23.1%	14.3%

Mewn perthynas â'r heriau o ddarparu ar gyfer disgyblion â gwahanol gategoriâu o angen a diwallu eu hanghenion yn briodol o fewn yr amgylchedd dysgu, fel y noda Estyn, mae hyn yn her i'r cynnig ac fe'i hystyriwyd gyda chyfluniad yr LRB a fydd yn cynnwys dau le yn yr ystafell ddosbarth gydag ystafelloedd tawel/egwyl cyfatebol, mannau dysgu y tu allan, Ystafell ymolchi hygyrch, ystafell hylendid ac ystafell synhwyraidd. Mae'r cyfleusterau wedi'u cynllunio'n hyblyg i allu diwallu anghenion y disgyblion.

Mewn perthynas ag ailintegreiddio disgyblion i brif ffrwd a sut y bydd hyn yn cael ei reoli ar gyfer disgyblion YST. Os bydd ailintegreiddio'n digwydd i ddisgyblion o ddalgylch YST yna bydd hyn yn cael ei reoli mewn partneriaeth â'r rhieni/gofalwyr, y disgybl, athro dosbarth LRB a'r ddwy ysgol i gytuno a ddylai'r ailintegreiddio hwn fod i YST fel ysgol y dalgylch neu i Ysgol Rhyd Y Grug fel yr ysgol LRB gynhaliol. Bydd hyn yn cael ei reoli fesul achos. Os bydd disgybl o ddalgylch YST yn cael ei ailintegreiddio i YST, bydd hyn yn cael ei reoli'n ofalus i sicrhau bod yr amgylchedd prif ffrwd a'r cymorth a ddarperir yn briodol i'r disgybl.

Mewn perthynas â gwybodaeth bellach ynghylch sut y bydd y goleuadau a'r acwsteg yn darparu ar gyfer ac addasu i anghenion y disgyblion ac ynghylch lleoliad yr LRB newydd wrth ymyl yr ystafell gynnal a chadw sy'n cael effaith niweidiol bosibl ar ddisgyblion, dylid nodi'r canlynol: Mae dyluniad yr LRB yn parhau ac ar hyn o bryd mae ar bwynt Cam 3 RIBA. Mae'r dyluniad yn mynd rhagddo trwy bob cam gyda chyfranogiad agos gan dîm ALN yr ALI. Bydd goleuo'n cael ei uwchraddio yn yr ardal hon a bydd triniaethau acwstig ar waith ar waliau'r ystafell ddosbarth i sicrhau nad yw lefelau sŵn o amgylch yr ysgol yn effeithio ar ddysgwyr yn yr LRB. Mae ystafelloedd storio a thoiledi wedi'u cynllunio fel byfferau sŵn i'r ystafell ddosbarth a mannau ystafelloedd grŵp i leihau effaith sŵn ymhellach. Mae tîm y prosiect yn awyddus i gwrdd â'r Gymdeithas Cŵn Tywys i gael mewnbyn pellach yng Nghyfnod 3 i sicrhau bod disgyblion â nam ar eu golwg yn cael eu darparu yn y dyluniad y tu hwnt i gydymffurfiaid safonol DDA.

8.0 CASGLIAD

Yn dilyn ystyriaeth briodol o'r ymatebion i'r ymgynghoriad a dderbyniwyd, bydd yr awdurdod lleol yn argymhell y cynnig yr ymgynghorwyd ag ef i'r Cabinet, gan ofyn am gyhoeddi hysbysiad statudol i sefydlu LRB Cyfrwng Cymraeg 12 lle generig yn Ysgol Gymraeg Rhyd Y Grug o fis Medi 2025.

Bydd cyhoeddi'r hysbysiad statudol yn digwydd ddim cynt na phythefnos ar ôl cyhoeddi'r Adroddiad Ymgynghori hwn.

Yn dilyn cyhoeddi'r hysbysiad statudol, bydd cyfnod gwrthwynebu o 28 diwrnod wedyn yn cael ei gynnal.

Os derbynnir unrhyw wrthwynebiadau, rhoddir ystyriaeth ddyledus i'r rhain fel rhan o adroddiad terfynol i'r Cabinet ym mis Tachwedd, pan wneir penderfyniad terfynol ynghylch y cynnig.